

Föreskrifter för väglaboratorier

Sammanställning av FAS Metodgrupp 2002-12-03

Denna förteckning över föreskrifter med kommentarer är tänkt att vara till hjälp ur säkerhetssynpunkt vid arbete på väglaboratorium. Listan kan behöva kompletteras med föreskrifter för speciell verksamhet på det enskilda laboratoriet.

Allmänna regler

1	Arbetsmiljölagen (AML)	SFS 1977:1160
1.1	Arbetsmiljöförordningen	SFS 1977:1166
1.2	Föreskrifter, allmänna råd	
	- Systematiskt arbetsmiljöarbete	AFS 2001:1
	- Kemiska arbetsmiljörisker	AFS 2000:4
	- Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar	AFS 2000:3
	- Laboratoriearbete med kemikalier	AFS 1997:10
	- Första hjälpen och krisstöd	AFS 1999:7
	- Användning av personlig skyddsutrustning	AFS 2001:3
	- Varselmärkning och varselsignalering	AFS 1997:11
	- Användning av trycksatta anordningar	AFS 2002:1
	- Ensamarbete	AFS 1982:3
	- Minderåriga	AFS 1996:1
	- Gravida och ammande arbetstagare	AFS 1994:32
	- Arbete vid bildskärm	AFS 1998:5
	- Belastningsergonomi	AFS 1998:1
	- Asbest	AFS 1996:13
	- Härdplaster	AFS 1996:4
	- Kvarts	AFS 1992:16
	- Syntetiska oorg. Fibrer	AFS 1990:9
	- Gaser	AFS 1997:7
	- Buller	AFS 1992:10
2	Miljöbalken	SFS 1998:808
2.1	Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	SFS 1998:899
2.2	Förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer	SFS 1998:941
	- (Förebyggande av allvarlig kemikalieolycka	AFS 2001:3)
	(- gäller företag som använder mycket stora mängder kem.)	
3	Lagen om brandfarliga och explosiva varor	SFS 1988:868
3.1	Förordning om brandfarliga och explosiva varor	SFS 1988:1145
4	Lagen om transport av farligt gods	SFS 1982:821
4.1	Förordning om transport av farligt gods	SFS 1982:923
5	Strålskyddslagen	SFS 1988:220
5.1	Strålskyddsförordningen	SFS 1988:293

Ändringar och tillägg till föreskrifterna har inte tagits med.

Lagarna är ramlagar och upptar i allmänhet endast grundläggande bestämmelser, varför de är kompletterade med förordningar och detaljerade tillämpningsföreskrifter respektive författningssamlingar.

Arbetsmiljölagen

lägger ansvaret för arbetsmiljön både på arbetsgivaren och arbetstagaren. De ska samverka för att skapa bra arbetsförhållande och en bra arbetsmiljö.

Arbetsgivaren har skyldighet att se till att arbetstagaren är informerad om eventuella risker med arbetet och har den utbildning, som krävs för arbetsuppgifterna.

För arbetstagaren gäller det att rätta sig efter de föreskrifter som finns och använda befintliga skyddsanordningar och nödvändig personlig skyddsutrustning.

Arbetsmiljölagen slår fast att arbetsgivaren och arbetstagaren gemensamt ska bedriva skyddsarbete anpassat till lokala förhållanden.

Arbetsgivaren ska ha kännedom om den speciella verksamheten på respektive arbetsställe och den arbetsmiljö som finns där.

Det är arbetsgivarens ansvar att styra valet av dokumentation, som ska finnas på arbetsplatsen.

Tillsynen över efterlevnaden av arbetsmiljölagen utövas av Arbetsmiljöverket tillsammans med yrkesinspektionerna.

Arbetsmiljöverkets kungörelser med författningssamlingar innehåller en mängd regler för hur arbetsplatser i allmänhet ska utformas och hur man ska arbeta på laboratorier. I Systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) finns de grundläggande anvisningarna för hur man ska arbeta med arbetsmiljöfrågor. För alla laboratorier bör Kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2000:4); Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar (AFS 2000:3); Laboriearbete med kemikalier (AFS 1997:10); Första hjälpen och krisstöd (AFS 1999:7); Användning av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3) vara aktuella. Beroende på verksamhetens art kan de andra föreskrifterna också vara aktuella. Exempelvis om man vissa under arbetsmoment utsätts för höga bullernivåer gäller AFS 1992:10 : Bullernivå bör inte överstiga 85 dB(A) under en normal arbetsdag. Den maximala ljudnivån ska understiga 115 dB(A). Överstiger ljudnivån dessa värden bör detta åtgärdas eller skyddskåpor användas om det rör sig om enstaka tillfällen.

Miljöbalken

är en ramlag som ersätter bland andra miljöskyddslagen, renhållningslagen, hälsoskyddslagen och lagen om kemiska produkter etc. Balken syftar till att skydda människors hälsa och miljön.

Verksamheter måste alltid ske så att skador och olägenheter för miljön och människors hälsa undviks.

Alla verksamheter som finns upptagna i förordningen om miljöfarlig verksamhet ska vara anmälda eller ha tillstånd för sin verksamhet. Vid tveksamhet om verksamheten är anmälningspliktig bör man ta kontakt med miljökontoret i kommunen eller länsstyrelsen.

I förordningen om kemiska produkter och biotekniska organismer finns regler för den som tillverkar eller hanterar kemiska produkter.

Bestämmelser om kemikalier och deras hantering finns i ett flertal lagar. Den grundläggande kemikalielagen är miljöbalken som fastställer huvudprinciperna för de krav, som samhället ställer i fråga om skydd för hälsa och miljö vid hantering, import och export av kemikalier. Hanteringen regleras också genom en del andra lagar med tillhörande förordningar. Kemikalieinspektionen har det centrala tillsynsansvaret.

- Förordning om förbud m.m. i vissa fall i samband, med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter SFS 1998:944
- Föreskrifter om kemiska produkter och biotekniska organismer KIFS 1998:8
- Förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet t.ex. (1,1,1-triklorethan), koltetraklorid SFS 2002:187
- Avfallsförordningen SFS 2001:1063
- Klassificering och märkning vid överlåtelse av hälsofarliga kemiska produkter KIFS 2001:3

Kemikalieinspektionen har också gett ut en sammanställning om lagar, förordningar, föreskrifter och allmänna råd om kemikalier.

Lagen om brandfarliga och explosiva varor

syftar till att förhindra skador på liv, hälsa eller egendom.

Sprängämnesinspektionen har den centrala tillsynen och på det lokala planet utövas tillsynen av kommunernas räddningsnämnd i fråga om brandfarliga varor och av polismyndigheterna i fråga om explosiva varor.

Hantering av brandfarliga varor, SIND-FS 1981:2 är ersatt av SÄIFS 2000:2 Hantering av brandfarliga vätskor. Dock kan SIND-FS 1981:2 gälla som undantag längst tom 2005 för verksamhet som blivit godkända enligt de äldre reglerna. Starkströmsföreskrifterna finns nu i ELSÄK-FS 1999:5

- Hantering av brandfarliga varor SIND-FS 1981:2 med ändringar
- Klassificering av brandfarliga gaser och vätskor SÄIFS 1998:3
- Starkströmsföreskrifterna ELSÄK-FS 1994:7 med ändringar
- Elektriska utrustningar för explosionsfarlig miljö ELSÄK-FS 1995:6
- Hantering av brandfarliga vätskor SÄIFS 2000:2
- Föreskrifter om brandfarlig gas i lös behållare SÄIFS 1998:7
- Vägledande förteckning över brandfarliga gaser och vätskor SÄIFS 1998:7
- Föreskrifter och allmänna råd om klassning av riskområden vid hantering av brandfarliga gaser och vätskor SÄIFS 1995:3

Eluttag, strömställare och liknande bör vara placerade på utsidan av dragskåp och högre än den invändiga arbetsytan.

Särskilda bestämmelser gäller för utrustning i dragskåp, torkskåp, ugnar etc, i vilka brandfarliga ämnen hanteras.

Beroende på mängd brandfarliga varor kan särskilt tillstånd krävas för hantering. I vissa fall vid volymer under 10 liter kan det räcka med anmälan till lokal myndighet dvs räddningsnämnden (brandförsvaret). Om mer än 25 liter brandfarlig vara klass 1 hanteras på laboratoriet, måste som regel begäras tillstånd från kommunens byggnadsnämnd.

Reglerna kan variera mellan olika kommuner.

Förvaringskärl av plast eller glas får användas för mindre mängd av brandfarlig vätska.

Plastkärl över 2 liter måste dock vara typgodkända.

Kärl som är större än 5 liter och används för opolära lösningsmedel t ex toluen, bör vara ledande eller halvledande för att eliminera statisk elektricitet.

Lösningsmedelsavfall är klassat som miljöfarligt avfall och ska hanteras enligt riktlinjer från kommunens miljö- och hälsoskyddskontor.

Lagen om transport av farligt gods

omfattar bl a förflyttning av brandfarliga vätskor och gaser samt utrustning innehållande radioaktiv strålkälla.

Tillsynen utövas av olika myndigheter t.ex Sprängämnesinspektionen, Strålskyddsinstitutet, Polismyndigheterna och Räddningsverket.

Farligt avfall får transporteras endast av den som har särskilt tillstånd, som meddelas av länsstyrelsen.

Strålskyddslagen

föreskriver vilka åtgärder och vilken utbildning som krävs vid handhavande av utrustning som innehåller radioaktiva strålkällor.

Strålskyddsinstitutet har den centrala och kommunala miljönämnderna den lokala tillsynen.

Berörda myndigheterna uppdaterar i allmänhet varje år förteckning och register över gällande föreskrifter. Dessa kan rekvireras från respektive myndighet.

Adresslista:

Lagar och förordningar nås kanske lättast via nätet. Nedan finns en lista med aktuella nätadresser:

www.notisum.se Svenska författnings och lagsamling (SFS SLS)

www.av.se Arbetsmiljöverket (AFS)

www.kemi.se Kemikalieinspektionen (KFIS)

www.sprangamnes.se Sprängämnesinspektionen (SÄIFS)

www.elsakerhetsverket.se Elsäkerhetsverket (ELSÄK-FS)

Beställning av trycksaker:

Svensk författningssamling (SFS)

Fritzes AB
106 47 Stockholm
Tel 08-690 90 90

Arbetsmiljöverket s föreskrifter (AFS)

www.av.se

Publikationsservice
Box 1300
171 25 Solna
Tel 08-730 97 00

Kemikalieinspektionens författningssamling (KISF)

www.kemi.se

Kemikalieinspektionen
Box 1384
171 27 Solna
Tel 08-783 11 00

Sprängämnesinspektionens författningssamling
(SIND, SÄIFS)

www.sprangamnes.se

SÄI förlag
Box 1413
171 27 Solna
Tel 08-764 96 60

Elsäkerhetsverkets författningssamling (ELSÄK)
www.elsakerhetsverket.se

Publ. Service
c/o STK
Distribution AB
Box 84
162 12 Vällingby
Tel 08-759 61 61

Säker bitumenhantering – en praktisk handledning

Nynäs Bitumen AB
Frykdalsbacken 12-13
123 26 Farsta
Tel 08-563 136 00

Vid frågor eller synpunkter kontakta:

FAS – Föreningen för Asfaltbeläggningar i Sverige

www.fas.se

E-post: info@fas.se

Tel 08-545 511 60